

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Kontuly Béla

Idő

"1943"

Személy

Szerző:

Jajczay János dr.

Cím:

Kontuly Béla freskói a Szent
Domonkos-rendiek templomában

Forrás:

Credo

Bp.

(Hely)

1943. XI.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Helyszán

KONTULY BÉLA FRESKÓI

a Szent Domonkos-rendiek templomában

A Szent Domonkos-rendiek budapesti temploma valóban nagyszabású műalkotással gazdagodott, amidőn *Kontuly Béla*, a Képzőművészeti Főiskola professzora monumentális, expresszív freskóit elkészítette. Ezeket a falképeken árpádházi Szent Margit és Szent Domonkos életét, illetve a dominikánus rend történetének fontosabb mozzanatait festette meg. A művész a rábízott feladat fontosságát és nagyszerűségét a legteljesebb mértékben átérezte.

Kontuly Béla már régtől tudja, hogy az egyházművészet voltaképpen irányított művészet s mint ilyen csak az abszolút vallásos gondolat kifejezője lehet. Tudatában van annak,

hogy a templomban levő művészeti alkotás mindig propagál. Festőnk a kinyilatkoztatás alapján áll s így olyan formát alkotott, amely a hitet láthatóvá, optikai szerveink útján lelkünkben felfoghatóvá tette.

Ismerete feladatát, így tudta, hogy freskója által az embert közelebb kell vezetnie az Egyházhoz. Szeme előtt lebeghetett — munka közben — valami olyan, mint amit Huysmanns elmond, amikor bevallja, hogy azért tért vissza az Egyházba,

mert a párisi Sainte Chapelle üvegképei meggyőzték és az Anyaszentegyház hívójévé tették. Ilyet akart szellemben alkotni, a mi művésznünk. Képein érezzük, hogy számára pa-

rancs volt: Isten dicsőségét hirdetni. Elmélyedése a tárgyban, ereje, hogy hittel küzdjön — a maga eszközeivel: palettával, ecsettel, színnel, vonással, formával, kompozícióval, — technikai tudása predestinálta őt arra, hogy vállalkozzék a két monumentális mű elkészítésére.

Szemünkbe ötlük, hogy a tiszta líra mellett (Szent Margit imádkozik a békéért, alamizsnát oszt; Szent Domonkost a Boldogságos Szűz rózsafüzérrel ajándékozza meg) a drámait is (Szent Margit halála; a lepantói tengeri ütközet) a legkifejezőbbben tudja érzékeltetni. Amint volt erénye az érzékfeletti (Szent Margit mennybemenetele; Joanna álma) és a legreálisabbat (Szent Margit bátyját édesapjával kibékíti; Albertus Magnus tanit) kifejezni. Esményi gyengédség, poézis, komoly valóság, öröm, bánat, megrázó indulat, lélek és szív, földi és transcendentális, természetes és természetfeletti gondolatok hal-

maza ez a két mű, amelyeken mégis a szigorú kompozíció révén a legteljesebb rend uralkodik.

Kontuly Béla történetet fest. Az ünnepélyesen komoly képeken mer realizmust is festeni anélkül, hogy közönségessé válna s mert hittel teszi, van bátorsága csodát ábrázolni, ami nála természetesen hat.

Azonban leplezzük le a művész varázsának titkát, amelyet mi hitén kívül abban látunk, hogy ura akaratának s amellett, hogy a formákat definiálja, szublimátlán egyszerű. Sem többet, sem kevesebbet nem fest, mint amennyi a gondolat kifejezéséhez szükséges és azt ábrázolja, amit elgondol. Ez pedig a festőnél azt jelenti, hogy ami lelkében él, azt kezével maradék nélkül kivitelezni tudja. Ez viszont azt is jelenti, hogy feltétlenül ura a technikának is. Például: pontosan tudnia kellett, hogy néha embernagyságnál kétszer nagyobb figurát is fest és ez alig hat nagyobb, mint a természetes nagyság. Vagy, hogy a falat, amelyet díszített, erősen színezett üvegablakok törik meg s ha nem helyesen választja meg tónusát, valójegyet, úgy az üvegablakok elnyelik, megsemmisítik képeit. De neki volt eszköze arra, hogy freskóin az ablakokénál még tüzesebbek, izzóbbak legyenek színei. Négy száz négyzetmétert festett be, — valljuk meg, emberfeletti munkát végzett, — és ezeket a képeket al-frescò festette oly töké-

letesen, hogy sem a tónust, sem a színeket az állványok lebontása után nem kellett helyesbítene. Mondjuk-e még, hogy tud rajzolni, komponálni, ismeri a színek erejét, a fal törvényeit, az optika szabályait stb.? A technikai tudás minden nagy művésznél természetes, csak a jelentéktelen festőnél vesszük észre, hogy ime ezt is, vagy azt is kivitelezni tudja. Kontuly-nál mindez nem feltűnő. A helyes formát, a tökéletes technikát szinte elnyeli a paradijsomi tisztá gondolat, amelyben gyönyörködni akunk és lelkünket kívánjuk megfürösztetni.

Művésznünk az egyházművészetre, — mondjuk így, — a freskófestésre tette fel lelkét, de mintha mindaz, amit eddig festett, csupán előtanulmány lett volna. A beteljesedés ezen a két utolsó freskóján vált valóra. Ezekkel a falképekkel kapcsolatban művészi tevékenységét így szeretnők összefoglalni: Kontuly Béla nem a túlvilágot festi, hanem — és ez egy nagy dominikánus, Szent Tamás esztétikai felfogása szerinti gondolat — a túlvilág, a földöntúl lévő tükröződik művében. Freskói olyan mélyen hatnak, — és ez a legnagyobb dicséret, amit mondhatunk, — hogy a dolgokat már csak úgy tudjuk látni, amint ő, a művész mutatja.

Dr. Jajczay János
egyet. m. tanár